

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cenjenim naročnikom!

Danes smo priložili poštne položnice. Cenjene naročnike prosimo, da nam začnejo **takoj pošiljati naročnine za l. 1918**, ker ob novem letu in v januarju smo z delom preobloženi, ako vseh **32.000** naročnikov takrat pošlje denar.

Draginja za tiskarske potrebščine je zelo grozna. Samo nekaj vzgledov. Za vagon papirja smo poprej dali 2400 K, zdaj plačamo **15.000 K**; kilogram barve je poprej stal 1 K 10 v, zdaj stane **K 4-50**; kilogram surovega olja poprej 14 v, zdaj 44 v, mazilno olje poprej kilogram 68 v, zdaj **K 3-50** i. t. d. Papirja rabimo **9 vagonov** na leto, in bil stal poprej papir za celo leto 21.000 K, zdaj pa moramo zanj plačati **135.000 K**. To so velikanske razlike!

Raditega smo prisiljeni našemu listu **naročnino zvišati**, česar nam naši razumni čitatelji gotovo ne bodo zamerili.

V prihodnjem letu bo torej stal Slov. Gospodar za Avstro-Ogrsko in Nemčijo.

Za celo leto K 8;
za pol leta K 4;
za četrt leta K 2.

Za aktivne vojake pa ostanejo stare cene: za celo leto K 4.—; za pol leta K 2.—; za četrt leta K 1.—.

Obenem prosimo svoje prijatelje, da pridno agitirajo za naš list, da bo Slov. Gospodar v vsaki slovenski hiši na Štajerskem. Število naročnikov mora poskočiti na **40.000**—.

Premirje z Rusijo.

Zarja miru na vzhodu je zablestela močnejše in svetlejše. Pogajanja za premirje med nemško-avstrijskimi armadami in med rusko armado so se že pričela. Nekateri deli ruske armade so že sklenili premirje s tistimi deli nemške armade, ki jim stojijo nasproti. Tudi naši armadi so se že približali ruski odposlanci ter so prekoračili naše prve vrste. Tako daleč so že uspela pogajanja Lenineve vlade boljševikov z nemškim vrhovnim poveljstvom, ki so se že začela v nedeljo, 25. novembra.

Dne 28. novembra je boljševiška ruska vlada poslala našemu vrhovnemu armadnemu vodstvu oklic, ki je naslovljen na ljudstva vojskujočih se držav. V tem oklicu radostno razglasi ruska vlada, da je zmogovita prekucija ruskih delavcev in kmetov postavila mirovno vprašanje na čelo vseh drugih vprašanj. Ruska vlada poziva vse vlade vojskujočih se držav, naj pričnejo pogajanja za premirje in za splošni mir. Zavezniške države naj nemudoma odgovorijo, ali so zadovoljni s tem, da začnejo mirovna pogajanja. Mir, ki ga ponuja sedanja ruska vlada, naj bo mir narodov, častni, sporazumni mir, ki naj vsakemu narodu zajamči prostost gospodarskega in kulturnega razvoja.

Na rusko ponudbo so zastopniki četverospornih držav odgovorili, da ne priznavajo sedanje ruske vlade. Ruska vlada pa se obrača do ljudstev ali bodo zadovoljna z vladami, ki skušajo pokopati možnost miru. Oklic končuje: Proč z zimsko vojno! Mir in bratstvo narodov naj živi!

Na ta oklic ruske vlade je naš zunanji minister grof Černin odgovoril dne 29. novembra, da je vlada Avstro-Ogrske pripravljena, vstopiti v po ruski vladi predlagana pogajanja za takojšnje premirje in za splošni mir. V enakem smislu je odgovorila tudi nemška vlada.

Ko je došel odgovor naših vlad v Rusijo, so na ruski fronti takoj ustavili ogenj.

V seji avstrijskega državnega zbora dne 30. novembra je ministrski predsednik dr. vitez Seidler podal glede ruske ponudbe izjavo, v kateri izjavlja pripravljenost vlade, da v duhu spravljivosti vodi mirovna pogajanja, ker je njen namen, prav kmalu doseči mir, kateri naj bodo omogočujoče zaupanjapolno skupno delovanje narodov. Avstro-Ogrska si želi miru, ki bi bil časten za njo in ki bi ga vodilo temeljno načelo »brez ozemeljskih in gospodarskih nasilnosti.« Vlada pravi, da bo pri sklepanju mirovne pogodbe priznala narodnostim, ki pripadajo državam, katere bodo z nami sklepane mir, popolno prostost za odločitev glede njihove državne prihodnosti. Avstro-Ogrska se ne bo vmešavala v notranje razmere drugih držav, a bo zahtevala, da mora izostati tudi od zunaj vsako vmešavanje v našo državno organizacijo. Avstrija ima v ljudskem zastopstvu zadosten pogoj, da si sama odloči usodo narodov v državi.

Izjava ministrskega predsednika je avstrijske Slované neljubo dirnila, ker je dr. vit. Seidler zamolčal načelo »samoodločbe narodov.« Češka Zveza, Jugoslovanski klub in Ukrajinka Zveza so odločno ugovarjali, da je naša vlada zamolčala to bistveno točko ruske mirovne ponudbe in hoče tako nas Slované izključiti od pravice samoodločbe. Državnozborska zastopstva Čehov, Jugoslovancev in Ukrajincev izražajo bojazen, da že pričeta pogajanja ne bodo mogla privedi do mirovnega sklepa, za kar bi morali v polnem obsegu pripisati odgovornost vladi. Mi vstrajamo pri naši deklaraciji z dne 30. maja 1917 in zahtevamo, da se varuje pravica samoodločbe vseh narodov.

Medtem pa so se začeli posamezni deli ruske armade pogajati za premirje z nemškimi oddelki, ki jim stojijo nasproti. Na mnogih krajih fronte je nastopilo krajevno premirje zlasti v ozemlju med rekama Pripjet in Lipa. Vrhovni poveljnik ruskih armad in ljudski komisar za vojne zadeve

LISTEK.

Vojni spomini.

Štaniš Golob.

(Dalje.)

Ljudje so mi pravili, da je mož oltarja bogat, a skopuh skozinskož. Dolgo sem povpraševal v vasi po njem, dokler ga nisem našel v prav razdrapano amazani bajti. Mož je zajemal nekaj krompirju podobnega iz glinaste sklede in bil oblečen v pošite cunje kot najbolj zakotni špehomal. Pokinil mi je, ko sem ga vprašal, če je on tukajšnji župnik, jedel je naprej in gledal meko v skledo.

Pri peči sta sedeli dve ženski; ena zimsko staričkava babura, druga mlada, vsaka s svojo skledo krompirja in z žlico kostenjačo v roki. Tudi od teh dveh si nisem obetal kaj več prijaznosti, kakor od gospoda.

Mojo zadrego je menda uvidel starec, odložil žlico, se obrisal z rokavom po dolgem krog ust in me nagovoril v čisti nemščini:

„Kaj pa hočete pri meni?“

Sem mu razložil vzrok svojega prihoda in ga prosil za ključ od cerkve.

Dedec me je gledal ostro ter mi rezko odgovoril, da pred deveto uro ni nič, ker bo on blagoslovil novo pšenico. S tem dovoljenjem sem se tudi zadovoljil, se poklonil in odšel, ne da bi mi bil župnik privoščil: Z Bogom, brate!

Na vse zgodaj drugo jutro me je tirala velika radovednost v cerkev gledat, kako bo ta župnik blagoslovil novo pšenico. Rano okoli 5. ure sem že bil pri hramu božjem, iz katerega sta odmevala petje in molitev. Pred velikimi cerkvenimi vrati je stala na mizi ogromna lončenka, kuhane pšenice, na gosto posute z neznano, belo tvarino. Krog mizice so bili 4 leseni stolci, na vsakem sedežu po ena lesena žlica.

Stopivši v cerkev, sem zagledal župnika pred oltarjem, molečega na glas iz knjige. Odgovarjal je mu prav hripavega glasu staričav mežnar; svetili so pred žrtvenikom še trije možaki z debelimi svečami, oblečeni v prav tople kožuhe. Po tleh je še čepelo in se križalo po dolgem nekaj babnic.

Pleban je na dolgo molil, potem še maševal slovesno do 7. ure. Nato se je slekel pred oltarjem, in mežnar mu je prinesel drug zlatikast plašč, v roko pa mu je ponudil aspergil (škropilnik) izvanredne velikosti. Tako napravljen je stopal gospod pleban v spremstvu mežnarja in treh možakarjev k oni sledi s pšenico pred velika vrata.

Tukaj so vsi dolgo peli in molili. Nazadnje je duhovnik poškrpil ječ z blagoslovljeno vodo, je pokadil kroginkrog s kadilom, zagrabil jedno žlico in potegnil z njo po sredini sklede tri križe.

Po končanem cerkvenem obredu ga je mežnar na hitro slekel. Gospod pleban in trije možakarji so posedli vsak na svoj stolec krog mizice. Vsak je prijel na trdo z desnico leseno žlico, zajel na globoko in začeli so voziti ječ v usta. Zavživali so čisto mol-

de ter zajemali tako hlastno naglo, kakor bi se kosali, kateri bode hitrejši.

Babure so jih gledale od daleč in bojazljivo, da ne bi kateri izmed dedcev v tej prehranjevalni tekmi polomil žlice in razbil sklede.

Le od časa do časa je prenehal po eden v toliko, da se je obrisal z rokavom krog penastih ust. Postali pa niso poprej, dokler niso zaštorjale žlice po praznem dnu sklede. Bog jim blagoslovi, sem si mislil! Dobre želodce so imeli vsi štirje; samo sv. Duh le menda ni krlital nad njimi, ker so pospravili take množine pod streho.

Po končanem zajutreku so se še vsi pokrižali, se malo oddahnili ter se razšli. Eno izmed babet je pobasalo skledo in žlice. Blagoslov nove pšenice je bil končan.

Ob 9. uri dopoldne sem opravil tudi jaz našo slovesnost, samo bolj na kratko nego blagoslovitelj nove pšenice.

Iz postojank pri Sznedowu so nas premestili po preteku treh tednov še bolj navzgor ob Dnjestru v streliško črto: Iwanye—Dzwiniacz. Tukaj smo životali cele tri mesece: september, oktober in november. Parkrat smo se mudili med tem na odpočitku v mestu Zaleszeyki.

Življenje, delo in dogodiljaje v teh krajih sem popisal takoj v začetku teh „Vojnih spominov“ pod naslovom: „V gradu, v postojankah in v mestu.“

Koncem meseca decembra sem odromal po 18 mesecih bivanja na bojnem polju na kratek dopust v domovino. Doma na očetovem domu sem obhajal bo-

praporščak Kriljenko, po svojem mirovnem poklicu učitelj, je zaukazal, naj se povsod ustavi ogenj. V nedeljo, dne 2. decembra, ob pol petih popoldne je rusko odposlanstvo dospelo tudi do naše bojne črte, kjer je bilo sprejeto. Pogajanja za premirje vodi na nemški strani vrhovni poveljnik maršal princ Leopold Bavarski, h kateremu je že tudi prišlo nekaj avstro-ogrskih višjih častnikov. Na ruski strani je voditelj pogajanj praporščak Kriljenko. Ruski vrhovni poveljnik Duhonin se ni hotel vdati mirovnim nakleptom boljševikov ter je zbežal iz glavnega armadnega stana. Vsled tega je vodstvo vzel v roke praporščak Kriljenko, ki se je že 26. novembra obrnil do bavarskega princa Leopolda ter ga vprašal, ali je voljan takoj stopiti v pogajanja zavoljo premirja. Vrhovni poveljnik mu je odgovoril, da je pripravljen in upravičen za pogajanje z ruskim vrhovnim vodstvom. Pogajanja so se že začela. Ruski odposlanci so v ponedeljek 3. decembra opoldne dospeli na kraj, ki je bil določen za pogajanja.

Prvi žarek miru se je že pojavil na obzorju, majhen sicer, pa vendar je žarek. Naj bi mu sledili še drugi, naj bi se kmatu prikazalo ter nam zasijalo solnce miru, in sicer takega miru, ki zagotavlja resnično svobodo, neodvisnost in samostojnost vseh narodov brez zatiranja in nasilnosti, ki sta bila vzrok strahovite svetovne vojske.

Nekaj o rekvizicijah.

Namestnija je izdala za člane rekvizicijskih komisij navodilo, kako se jim je ravnati pri rekviziciji žita, fižola, krompirja in sena. Dobro je, da so tudi naši ljudje poučeni o teh navodilih in sicer zato, da se bodo vedeli braniti, če komisije segajo pri rekvizicijah predalet.

V komisiji morata biti poleg od politične oblasti določenih oseb še tudi župan ali njegov namestnik in kmetski izvedenec (cenilec), ki ga določi župan. Če pri teženju, merjenju ali cenitvi vidi župan ali kmetski strokovnjak, da hočejo ostali člani komisije posamezne pridelke previsoko ceniti, ima pravico ugovarjati in ceniti po svoje. Naj torej župani in komisijam prideljeni strokovnjaki skušajo varovati občane pred krivičnimi predpisi.

Posestnik mora sam pokazati komisiji svoje zaloge. Brez navzočnosti posestnika ali njegovega namestnika se zalog ne sme pregledati. (Odstavek 3 omenjenega navodila.)

Važno je, da gospodar, kjer se rekvirira, pazi, da se vse natančno in ne v njegovo škodo popiše.

Za prehrano se mora pustiti do nove žetve za osebo vsega skupaj pri rekviriranju od 1. do 15. decembra 80 kg žita, 7 kg fižola ali drugih stročnic, od 16. do 31. decembra 75 kg žita in 6 kg fižola, od 1. do 15. januarja 70 kg žita in 6 kg fižola, od 16. do 31. januarja 65 kg žita in 5 kg fižola, od 1. do 15. februarja 60 kg žita in 5 kg fižola, od 16. do 28. februarja 55 kg žita in 4 kg fižola. Krompirja za oddajo komisije sedaj več ne predpisujejo, temveč samo cenijo ali pretehtajo, koliko ga je v zalogi. Predpise za oddajo razpošlje potem na podlagi komisijonelnih seznamov okrajni krompirski nadzornik. Za hrano se računa odslej za osebo do nove žetve 70 kg krompirja.

Za seme je najbolje, da pridelovalec kar sam, še predno pride komisija v hišo, loči semensko žito,

žol in krompir od ostalih zalog. Ko pride komisija, mora takoj povedati, da je dotično žito ali krompir določen za seme. Komisije imajo naročeno, naj računajo za seme te-le množine: pšenica: za nizke (rodovitne) lege 150 kg za hektar, 200 kg za srednje lege in 250 kg za visoke (suhe, slabe) lege, rži 140, 180 in 250 kg, ječmena 130, 180 in 220 kg, ajde 70, 90 in 120 kg, prosa 15, 20 in 25 kg, koruze 50, 60 in 70 kg, ovsa 150, 200 in 280 kg, fižola 50, 70 in 90 kg, konjskega boba 200, 220 in 240 kg, grašice 120, 160 in 200 kg, leče 100, 120 in 140 kg. Krompirja se mora pustiti za seme 15 do 25 met. stolov za hektar.

Za krmo mora komisija prepustiti pridelovalcu: ječmena 15% pridelane množine (če se je že poprej odračunalo seme); prosa eno petino, odračunati se mora poprej seme in koruze eno četrtino. Oves se sme krmiti samo konjem in sicer za vsakega konja 1 kg na dan, t. j.: tam kjer posluje komisija od 1. do 15. decembra 255 kg, od 16. do 31. decembra 240 kg, od 1. do 15. januarja 225 kg, od 16. do 31. jan. 210 kg, od 1. do 15. februarja 195 kg in od 16. do 28. februarja 180 kg. Za vsako žrebe, ki se še bo skotilo prihodnje mesece, se računa 50 kg ovsa. Zadržane žite se sme vse pokrmiti. Grabrice se sme 2 tretjini pridelane množine porabiti za seme in krmo, ena tretjina pa se mora oddati. Krompirja se mora računati 20% vseh zalog za krmo in 6% za pokvarjenje.

Pridelovalec naj natančno navede, koliko oseb mora prehraniti čez celo leto. Vstejejo se vse osebe, ki so stalno pri hiši na hrani in tudi dninarji, rokodelci, občinski ubožci itd. Pri dninarjih morajo komisije upoštevati ta-le ključ: Če navede posestnik, da rabi skozi celo leto 50-400 dnin, se računa to za 1 osebo pri hiši več, 400 do 800 dni 2 osebi več, 800 do 1200 dnin 3 osebe več. Če je samo do 50 dnin, se ne računa. V zapisnik se morajo vpisati tudi osebe, ki imajo pri posestvu pravico do dobave žita, moke ali krompirja (viničarji, prevžitkarji itd.)

Namestniško navodilo še dalje določa, da se vrste krompirja, n. pr. „modri krmilni krompir“, „nov Paulsenov modri ali beli debeli krompir“, „profesor Woltmanov krompir“, ali krompir „Up-to-date“ itd., ne sme drugače uporabiti nego za seme. Tak priznani semenski krompir se torej mora popolnoma pustiti za seme in se mora kmetu od drugih vrst odračunati za hrano in krmo.

Pridelovalec naj tudi pazi, da v slučaju, če so njegove zaloge žita, fižola ali krompirja tako male, da ne bo izhajal z njimi do nove žetve, komisija vse v zapisnik: „Ima zalog za prehrano svoje družine samo do...“ To je važno raditega, ker se mora dotični družini po pretoku tega časa dati krušne karte.

Na vsak način pa mora posestnik zahtevati, da se pri rekviriranju vpoštevajo le samo tiste množine žita, fižola in krompirja, ki ga posestnik ob času rekvizicije res dejansko poseduje, in ne tiste množine, ki so jih izračunali uradniki na podlagi večinoma napačnih žetvenih popisov. Nikjer tudi ni predpisano, da bi moral pridelovalec predpisane množine pridelkov takoj oddati. Vsakdo se še naj naknadno prepriča, ali ni bil predpis napačen. Vsakdo si še naj na podlagi današnjih podatkov izračuna, koliko mu je treba oddati. Če so mu predpisali prevelike množine, naj takoj pri komisiji ugovarja, ali pa se naj pritoži na o. kr. okrajno glavarstvo.

Komisijam je tudi naročeno, da morajo postopati uljudno in prizanesljivo.

žične praznike vojnega leta 1915 in nazdravljaj novemu letu 1916.

Ko sem se vrnil nazaj na bojišče, so nas odposlali proč od Dnjestra v Bukovino ob rusko mejo v krvavo-ljuti bobneči ogenj.

Zadoščenje.

Nek misijonar pripoveduje sledeči zanimiv dogodek, ki velikodušnim dobrotnikom afriških misijonov znova dokazuje, da je vzdrževanje katehistov — domačinov-veduhovnikov, ki poučujejo verske resnice, kot so v katehizmu — silno važna stvar; kajti delo teh pomožnih misijonarjev je rodilo že najlepše vspehe za cerkev in za nebesa.

Na misijonski postaji, ki jo oskrbuje domači katehist, je bil poklican mlad katehumen (pagan, ki se pripravljaja na sv. krst) kot pričea k sodnijski obravnavi. Vsiljivo prigovarjanje strank in sodnikov ga je premotilo in zmedlo, da je potrdil resničnost svojih izpovedi na malikovalskem kamenu. Mladi pagan si očitno ni bil v svesti, da je storil kaj hudega. Kajti nekaj dni pozneje je pripovedoval patru črkrito in brez strahu, kako se je vršila sodnijska obravnavna.

Misijonar je porabil priliko, da je poučil in posvaril njega in ostale katehume. Predočil je krivicu kaznivost njegovega dejanja in da bi svarilo še naredilo večji utis, mu je naložil za pokoro, da mora nekaj časa ostajati med sv. mašč pred cerkvenimi vrati.

Katehumen se je voljno uklonil in od tega dne dalje je klečal pri jutranji in večerni molitvi in v nedeljah med sv. mašo pred durmi kapele.

Kmalu potem je bil poklican tamošnji katehist od gosposke bližnjega kraja pred okrožno sodišče. Dolžili so ga, da je izruval malikovalsko drevo, in da je povzročil s svojimi pridigami med domačini velike nemire.

Misijonar se je zavzel za zatočenca. Vsled tega je ukazal okrajni komisar, da se sodba odloži in je poslal domov vse poglavarje, ki so prišli v velikem številu k obravnavi. Hoteli so izposlovati, da se katehist izžene. — Predno se je pater zavzel za katehista, ga je dal poklicati k sebi, da bi od njega samega zvedel, če je res on izdril fetiško drevo. Ta pa je na vprašanje samo odkimal z glavo. „Kdo pa je potem izdril drevo?“ Nobenega odgovora. Pater je zdaj zaporedoma našteval vse kristjane, o katerih je mislil, da so mogoče to storili, pa pri nobenem ni katehist pritrilno odgovoril. Ker katehist sam ni hotel imenovati storilca, mu je pater slednjič resno zapovedal, da stvar pojasni. Katehist tedaj odgovori: „Oče, ti si nas učil, da so vice, kjer bomo morali pretrpeti kazni za svoje grehe. Učil si nas, da si moremo ta kazni okrajšati, če v življenju kaj storimo, da zadostimo zanje. Tako, zdaj veš, kdo je izruval drevo.“

Četudi je bil pater vaju na čisto nenavaden način mišljenja in govorjenja domačinov, vendar ni mogel doumeti pomena teh besedi in je to priznal. Katehist se je pomilovalno nasmehnil, češ, v starosti raj popusti spomin, potem pa je začel brez vsakega

Pomanjkanje mleka.

(Iz peresa pohorskega kmeta.)

Dne 28. novembra je bil od c. kr. okrajnega glavarstva sklican shod v Ruše zaradi oddaje mleka v mesto Maribor. Zbrali so se župani in zastopniki iz 16 občin (Enaki shodi so se vršili tudi v St. Ilju, v Račah, v Slov. Bistrici, v Mariboru in v St. Lenartu.) Poročevalec okrajnega glavarstva nam je opisal bedo, ki jo trpijo mestni prebivalci, posebno otroci, ranjenci in stari ljudje vsled pomanjkanja mleka. Svetoval je, kako bi se naj uredilo nabiranje in pošiljanje mleka v mesto; naznanil nam je tudi grožnje in kazni, če ne bi hoteli ubogati, kar zahtevajo oblasti. Po njegovem govoru se oglasi smolniski župan g. Glaser in v kratkih besedah pove, da prebivalci Dravske doline radi damo vse, kar se zahteva od nas, česar pa nimamo, tudi dati ne moremo.

Nato povzame besedo ruški župan, g. nadučitelj Lasbajer, in v daljšem govoru temeljito dokaže, da o kakem nabiranju mleka v naših hribovitih planinskih občinah sploh govora ni. Prvič imamo le kmaj tretjino krav, kar se jih imeli v mirnih časih; drugič imajo krave vsled pomanjkanja krme i-tak manje mleka, in tretjič bi se ne moglo dobiti tu človeka, ki bi hotel prevzeti nabiranje mleka. Če bi se mu plačalo od nabrane množine mleka, bi njegov zaslužek še toliko ne znašal, kolikor bi si po teh slabih potih raztrgal čevljev; ako bi se mu pa plačala dnina, kakor drugim delavcem, bi nabiralčev plačilo presegalo vrednost nabranega mleka. Govornik povdarja domoljubno zavest prebivalstva Dravske doline in Pohorja, ki rado obilno prispeva za vsak dobrodelni namen, dati pa ne more tega, kar ima samo le za največjo domačo potrebo, mnogokrat pa še za to ne.

Vsi navzoči smo bili g. govorniku za njegov tehten, jedrat in popolnoma resničen obrambni govor iz srca hvaležni. Po daljši razpravi je smolniski župan zborovanje zaključil in prosil poročevalca c. kr. okrajnega glavarstva, naj naše težnje in za preke glede nabiranja mleka upošteva in to na pristojnem mestu naznani.

Z ozirom na poročevalčev govor dostavljam nekaj besed. Na Gornjem in Srednjem Stajerskem se se kmetje baje tudi branili oddajati mleko v mesto, češ, da ga nimajo nič odveč; ko pa je bil eden kmetov prav občutno kaznovan, so imeli naenkrat vsi zadosti mleka za oddati, tako, da se ga zdaj pripelje vsaki dan veliko tisoč litrov v Gradec. Na Gornjem in Srednjem Stajerskem je to kaj lahko mogoče. Letam so si kmetje tekem let s pomočjo in podporami deželne vlade živinorejo izdatno zboljšali in s tem zvišali množino mleka. Vrh tega se živina, posebne dobre mlekarice, v nemškem delu dežele ne rekvirirajo tako brezobzirno kakor pri nas. Tudi krme se Gornještajercem pusti v zadostni množini; pri nas se pa vzame ponekod toliko, kolikor se najde. Pač je, kakor v Avstriji sploh, dvojna mera. Kadar se kaj deli, se meri Slovanom z metrom, Nemcem s sežnjem; pri odzemanju se pa Slovanom meri s sežnjem in Nemcem z metrom. Posebno na Stajerskem je to intabulirana pravica, da sije iz Gradca na naše Nemce toplo solnce Claryjeve dobrotljivosti, na Slovence pa sveti samo hladni mesec preziranja. Zatorej si naj občutno pomanjkanje mleka za mariborske prebivalce v obilni meri zapišeta štajerska deželna vlada in deželni odbor na svoj račun. Nekoliko pa si naj gotove mariborske „dame“ in gospe pokliče v spomin tiste zlate čase, ko so iz golega sovraštva do slovenskega kmeta-trpina ubogim kme-

nadaljnega vprašanja: Pred tedni si obsodil P.-a, da mora stati pred cerkvenimi vrati, ker je pred sodiščem prestopil božjo zapoved. Od tedaj mu misel na njegov prestopek ni dala miru. Ko so torej malikovalci vsadili pri kapeli fetiško drevo, je sklenil, da nekaj stori v zadostilo za svoje dejanje in da pokaže svoje kesanje. Sklenil je, da poseka tisto drevo, tudi, če ga to spravi v ječo. Zgodaj zjutraj se je napravil in vzel svoje orodje, da v miru brez ovire izvrši svoje delo, ki je v očeh paganskih zamorcev — največji zločin. To se mu je tudi izvrstno posrečilo. Nihče ga ni opazil, samo trije vemo za njegovo dejanje in mi ga ne bomo izdali. Pokrajinski poglavar ne sumi brez vzroka, da sem jaz to storil.

Torej ne katehist, temveč učencec, katehumen, njegov skesani spokornec, je izvršil dejanje. Patra je to jako ganilo in je seveda ohranil skrivnost zase. Da pa ne bi vzbudilo nikakega suma, spokornec ni takoj oprostil njegove kazni, temveč je dovolil še le čez en teden, da sme v cerkvi prisostovati sv. maši.

Upajmo, da postane zvest, goreč kristjan, upajmo pa tudi, da katehist, ki, kot smo tu videli, ni varen pred sovražnostmi svojih paganskih rojakov, vstraja na svojem težavnem pa tudi zaslužnem mestu. Oba bodeta enkrat na sodni dan še bolj jasno in hvaležno spoznala, da se imata zahvaliti požrtvovalnosti in velikodušnosti svojih evropskih dobrotnikov, da sta bila poklicana k luči prave vere.

Natančnejša poročila o črnih katehistih priušša „Odmev iz Afrike“, letno K 1.50, Ljubljana, Prešš škofijo 8.